

עיצוב המערכת של למידה וטיפול בילדי הגיל הרך בקהילה

תקציר

המגמה של השתתפות הולכת וגוברת של אימהות לילדים קטנים בשוק העבודה בקנדה יוצרת הזדמנויות ואתגרים חדשים. יצירת מערכת של טיפול וחינוך לילדי הגיל הרך היא חיונית למען השגת שוויון בין מגדרי. איגוד נוצרי של נשים צעירות (YWCA) בקנדה אשר נתמך על ידי הממשלה פיתח תכנית "עיצוב ארכיטקטורה קהילתית", שמטרתה לתת מענה ללמידה וטיפול בילדי הגיל הרך (Early Childhood Learning Care, ECLC).

מטרות התכנית היו:

- להבין כיצד ניתן להשתמש במשאבים קהילתיים כבסיס להשקעה חדשה בלמידה וטיפול בגיל הרך.
 - לייצר מסגרות קהילתיות לשם יצירת מערכת כוללת של למידה וטיפול בגיל הרך.
 - לאפשר הסכמה קהילתית באשר לדגמים הטובים ביותר.
 - ליידע את מעצבי המדיניות באשר לדגמי למידה וטיפול בגיל הרך, המבוססים על הקהילה.
 - להראות כיצד קהילות שונות, כל אחת בעלת משאבים משלה, יכולות לייצר מערכות ייחודיות להענקת שירות לגיל הרך יחד עם עמידה בקריטריונים כלליים של איכות, נגישות ואחריות.
- ניתן לומר כי אינטגרציה מערכתית מתרחשת כשילד מקבל מגוון שירותים מתכניות שונות אשר מאוחדות על ידי השקפה משותפת, ללא צורך בתהליכי רישום נפרדים או תקופות המתנה. ניתן לראות שמידת האינטגרציה המושגת בפועל ממוקמת ברצף בין שני קטבים (מהיעדר אינטגרציה לאינטגרציה אותנטית). ניתן להצביע על המאפיינים המשותפים של יישומים שונים של דגם המוקד אשר מרכז ומאחד שירותים שונים ("Hub model"), שבאו לידי ביטוי במסגרת ביצוע של התכנית בקהילות שונות, כמפורט להלן:
- מוקדי השירות שואפים לאינטגרציה ותיאום בין כל השירותים הניתנים לילדי הגיל הרך בקהילה.
 - מוקדי השירות זקוקים לתקצוב קבוע על מנת להשיג את המטרות של איכות ונגישות לכולם.
 - מוקדי השירות מופעלים על ידי מלכ"רים/מגזר ציבורי.
 - מוקדי השירות נגישים וממוקמים במקומות ציבוריים, למשל, מרכזים קהילתיים, בתי ספר או מרכזים לגיל הרך שנבנו במיוחד לשם כך.
 - מוקדי השירות מכירים בשוני המשפחות והקהילות.
 - מוקדי השירות מעניקים להורים אפשרות להיות מעורבים בתכניות לטיפול בגיל הרך.
 - מוקדי השירות מופעלים באמצעות צוות בעלי הכשרה מתאימה.

התקציר מבוסס על המחקר:

Mayer, D. and Beg, F. (2006). *Building a Community Architecture for Early Childhood Learning and Care*, Canada: YWCA

- מוקדי השירות מקדמים את המודעות הציבורית באשר לחשיבות תכניות של למידה וטיפול בגיל הרך ופועלים לשם כך גם בקרב מקבלי ההחלטות.
- מוקדי השירות מפתחים שותפויות עם שחקנים קהילתיים (בתי ספר, מוזיאונים, ספריות) על מנת להרחיב את מגוון ההזדמנויות למידה.
- מוקדי השירות מפתחים שותפויות עם שחקנים קהילתיים (בתי ספר, מוזיאונים, ספריות) על מנת להרחיב את מגוון הזדמנויות למידה.

ניתן להצביע על מגוון מכשולים המשותפים כמעט לכל הקהילות בדרך ליצירת אינטגרציה אותנטית בין השירותים השונים הניתנים לילדי הגיל הרך ועל ההמלצות כיצד ניתן להתגבר עליהם:

מכשולים	המלצות
היעדר חקיקה ומדיניות ציבורית	- עיצוב מדיניות וחקיקה
היעדר סטנדרטים מתאימים	- עיצוב מדיניות וחקיקה
שירותים מפוצלים	- עיצוב מדיניות וחקיקה
חוסר במרחבים מתאימים	- הפעלה של דגם מוקד אשר מרכז את כל השירותים בקהילה לילדי הגיל הרך ומשפחותיהם - תקציב קבוע אשר מאפשר להשיג מטרות של איכות ונגישות לכלל הילדים
עלות יקרה	- תקציב קבוע אשר מאפשר להשיג מטרות של איכות ונגישות לכלל הילדים
תגמול נמוך לבעלי מקצוע	- תקציב ציבורי לשם הכשרה ותגמול הולם לבעלי מקצוע
היעדר הכשרה אחידה	- תקציב ציבורי לשם הכשרה ותגמול הולם לבעלי מקצוע - בניית מערך הכשרה אשר מבוסס על מחקר מודרני בתחום החינוך
פדגוגיה אינה ברורה ואינה עקבית	- בניית מערך הכשרה אשר מבוסס על מחקר מודרני בתחום החינוך
הציבור הרחב אינו מודע לחשיבות תכניות של למידה וטיפול בגיל הרך	- הפצת הידע אודות המחקרים המוכיחים את החשיבות של למידה וטיפול בגיל הרך
תכניות קיימות אינן נגישות למשפחות	- מוקדי השירות צריכים להיות ממוקמים בקרבה למקום המגורים ואמצעי תחבורה

החוקרים במחקר זה נוכחו לדעת כי בחלק מהקהילות קיימים מכשולים פסיכולוגיים וסוציולוגיים, הנובעים מכך שהרעיונות החדשים הנתמכים על ידי מחקר סותרים את הדעות המקובלות, או שונים מהנהוג התרבותי. ולכן לקבוצות שונות בקהילה יכולות להיות תפיסות ואסטרטגיות משלהן באשר לדרך הטיפול בילדי הגיל הרך. המכשולים הסוציולוגיים יוצרים הבדלים לוקאליים ביישום יעדי מדיניות משותפים. על מנת להתגבר על המכשולים הללו חשוב לנהל דיאלוג פתוח עם הקהילה באמצעות מפגשים עם בעלי ענין, סדנאות ואופנים שונים של הפצת מידע. חשוב לזכור כי הזדהות עם הקבוצה, ביסוס של אמון וערכים משותפים הנם תנאים חשובים ליצירת הון חברתי ופעילות אזרחית, כאשר המעורבות הורים בטיפול בילדיהם מהווה אחד התנאים החשובים להשתתפותם המלאה בחיי הקהילה.